

Memòria del seguiment de màquines efectuar al mas de Valls (Reus)

CODEX SCCL ; Ramon, Ester

Avis legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 2.5 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets i no se'n faci un ús comercial. No es pot alterar, modificar o generar una obra derivada a partir d'aquesta obra. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/legalcode.ca>.

ÍNDEX

I. INTRODUCCIÓ	Pàg. 1
II. SITUACIÓ	Pàg. 2
III. ANTECEDENTS	Pàg. 3
IV. LA INTERVENCIÓ	Pàg. 7
V. CONCLUSIONS	Pàg. 8
VI. BIBLIOGRAFIA	Pàg. 9

I. INTRODUCCIÓ

Amb motiu de la construcció d'un celler a la finca coneguda com el Mas de Valls, al terme municipal de Reus, i donada la riquesa arqueològica documentada en aquest indret amb anterioritat, el Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, determinà la necessitat de realitzar els rebaixos de terra sota la supervisió d'un tècnic arqueòleg. Aquesta tasca fou encomenada a Ester Ramón Sariñena, de l'empresa CODEX SCCL ARQUEOLOGIA I PATRIMONI, segons resolució de la Direcció General de Patrimoni Cultural del 17 de novembre de 1993.

Així, la intervenció que és portà a terme els dies 17 de novembre i 1 i 17 de desembre d'enguany, consistí en la vigilància continuada de l'extracció de terra necessària per a la construcció de l'esmentat celler.

Aquesta nova edificació ha d'estar soterrada uns quatre metres en el costat est i menys d'un metre a l'oest, degut al desnivell natural del terreny. Per aquest motiu fou necessària la realització d'un rebaix de terra considerable, que ben segur, afectaria les possibles restes arqueològiques del subsòl.

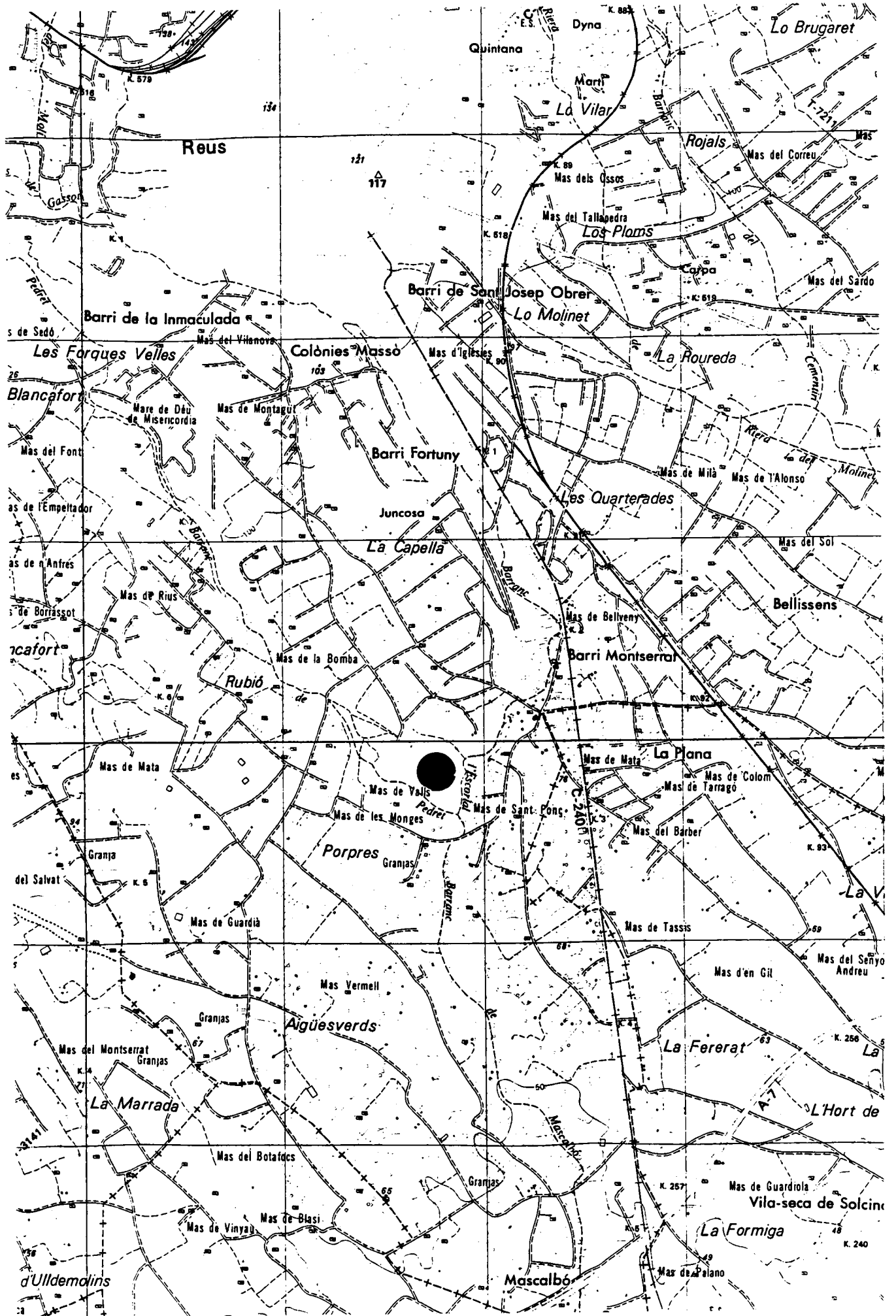

Fig. 1.- Situació del jaciment.

II. SITUACIÓ

El Mas de Valls està situat al terme municipal de Reus, a uns 4 km al sud d'aquesta població, concretament a la partida de Porpres (o Pórporas), topònim que també dona nom al jaciment, a l'oest del camí de la Pedra Estela (o de Pedret Estela) , just on s'acaba aquest i comença el camí dels morts (Fig. 1).

La seva ubicació entre dos barrancs, el de Pedret i el de l'escorial, fa que es tracti d'un terreny fèrtil, actualment ocupat per vinya, que afavoreix l'assentament humà, fet que es produeix des del neolític (Fig. 2).

El nou celler es situarà al darrera del mas, és a dir, al nord d'aquest, entre l'edifici i la vinya actualment cultivada (Fig. 3).

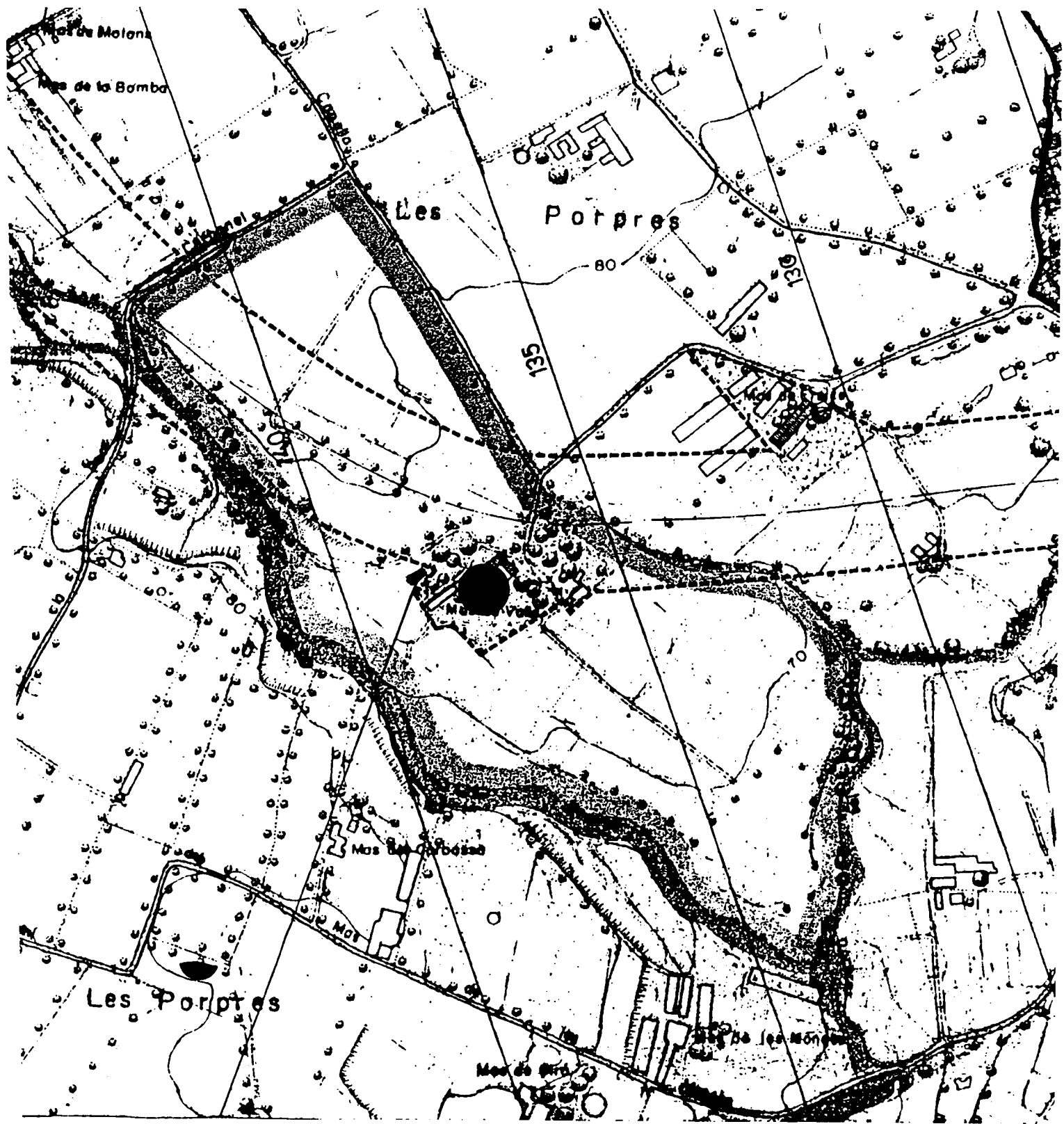

Fig. 2.- Finca del Mas de Valls.

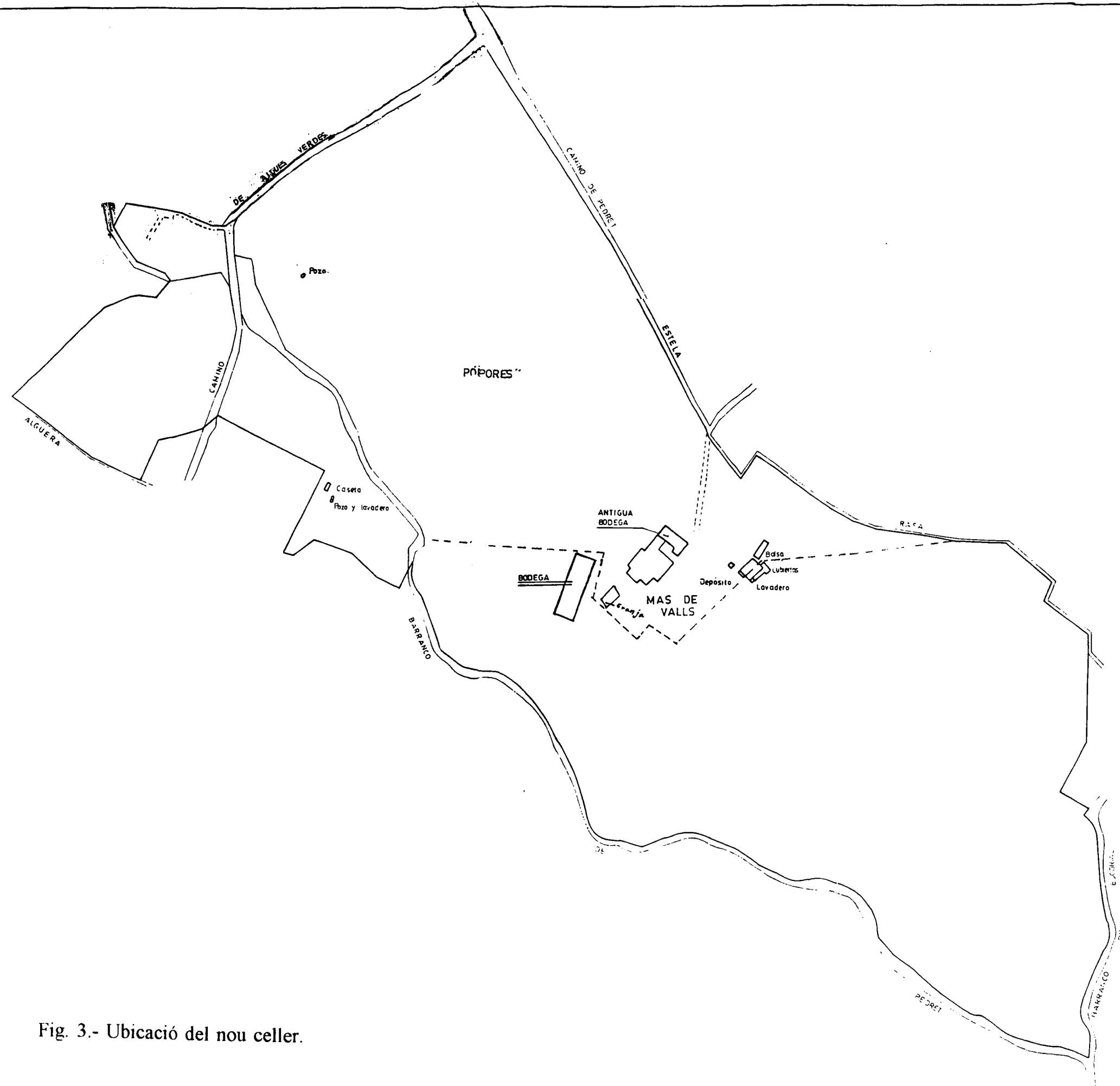
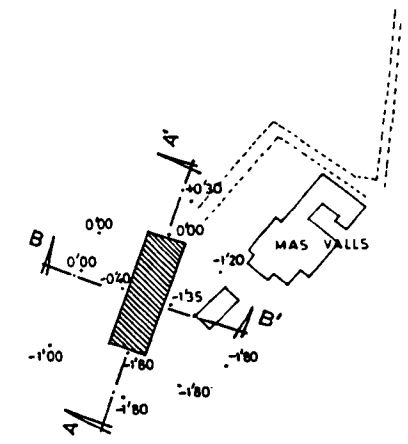
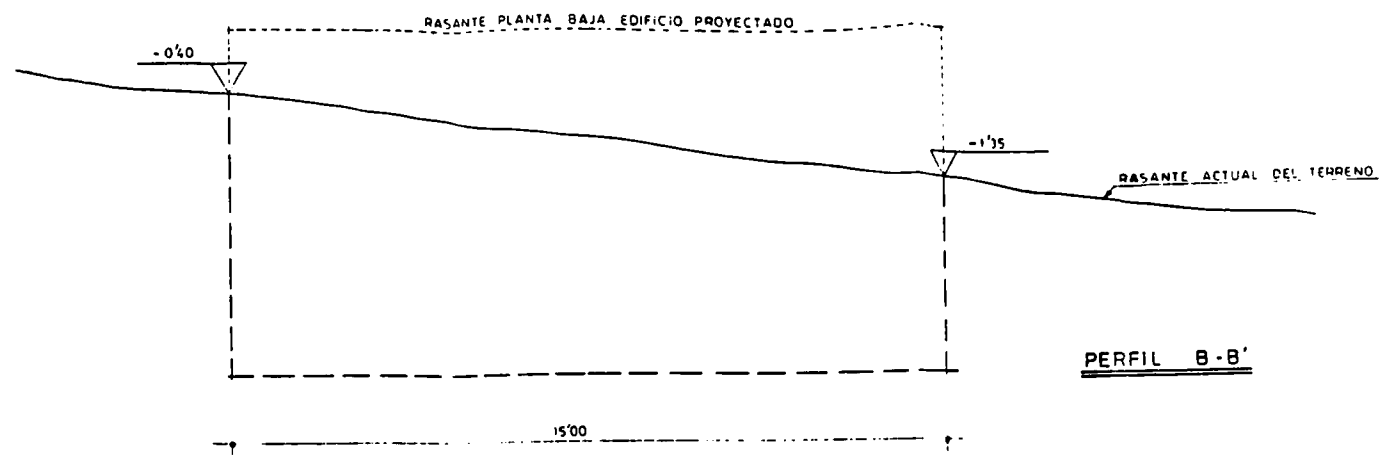

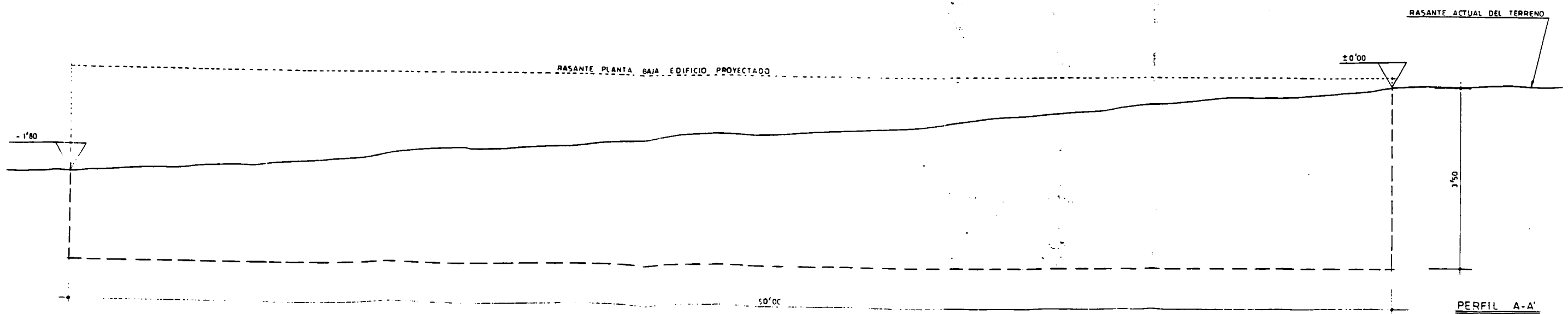
Fig. 3.- Ubicació del nou celler.

PLANTA

PERFIL B-B'

PERFIL A-A'

Fig. 4.- Projecte de construcció del nou celler.

III. ANTECEDENTS

La ribera oriental de la riera de Maspujols és un àrea força documentada pel que respecta a jaciments arqueològics. Tota aquesta zona apareix solcada per múltiples barrancs, fet que, com ja hem apuntat anteriorment, propícia l'assentament d'hàbitats. Així, en l'espai delimitat per la riera, el mar i els límits artificials que conformen la ciutat de Reus i la carretera comarcal Reus - Salou, s'han pogut identificar abundants jaciments d'època neolítica com el del Mas de L'Isidre o les estructures de Vilagrassa¹ a Cambrils, els del Mas Blanc i el Mas del Sabater al terme de Riudoms, o els de Mas Calbó i les restes del camí d'Aigües Verds de Reus (MASSÓ-RAMÓN, en curs). D'època ibèrica es coneixen un total de tres estacions, les sitges de la Timba del Castellot a Riudoms, les de Pórpores, o el jaciment del castell de Vilafortuny (RAMÓN 1988). Ja en època romana, la zona apareix densament ocupada; podriem citar els jaciments de Molins Nous, l'Hort del Pelat, la Timba del Castellot, Mas de les Bombes o les Comes al terme de Riudoms², les vil·les del Mas d'en Bosc, els Tallats, Vilafortuny, l'Esquirol o Sant Pere, a Cambrils (Massó 1990), i la vil·la del Mas de Valls a Reus.

Les restes existents al Mas de valls són conegudes des dels anys 30, inicialment amb petites notícies a la premsa local, que ens indiquen l'excavació de diversos enterraments per part del Museu Municipal de Reus (Diari de Reus,

¹Existeix una monografia sobre aquest jaciment, actualment en curs de publicació (ADSERIAS / RAMÓN, en premsa.).

² Actualment s'està portant a terme un inventari exhaustiu de tots els jaciments d'època romana del terme de Riudoms, a càrrec de l'arqueòleg Jaume Massó, projecte que guanyà el premi Arnau de Palomar corresponent a l'any 1993.

25-XII-34), o la relació de troballes i la seva interpretació efectuada per M. Carreras Valls (CARRERAS, 1935). Posteriorment, tenim constància de diverses notícies de descobertes esporàdiques de bronzes i monedes (MATEU, 1943) (MATEU, 1944).

Els jaciments de la partida de Porpres són més àmpliament descrits per M. Carreras (CARRERAS, 1945). Les restes ibèriques corresponen a quatre sitges, situades a uns 600 metres al nord del Mas de Valls, que es van detectar el 1937 arran d'una ampliació efectuada al camí de Pedra Estela. La descripció dels materials recuperats, si bé ens permet situar-los de manera genèrica en època ibèrica, no és suficient per a precisar una datació³. Aquest mateix autor ens parla de restes d'aquesta mateixa època situats en una suau elevació a un Quilòmetre de distància (CARRERAS, 1945), així com d'un dipòsit trobat en les proximitats de les sitges anteriorment descrites, ja en la finca del Mas de Rosa Vileta, al qual erròneament li confereix aquesta mateixa datació⁴ (CARRERAS, 1948).

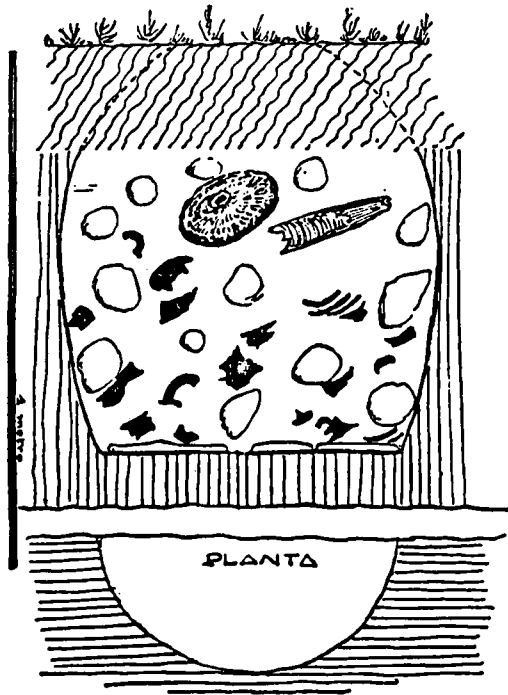

Fig. 5.- Planta i secció d'una de les sitges ibèriques trobades al camí de la Pedra Estela, segons M. Carreras (CARRERAS 1945).

³ La publicació ens parla de ceràmica "pseudocampaniense", ceràmica comuna oxidada, de vegades amb decoracions pintades, ceràmica reduïda, àmfora ibèrica i ceràmica feta a mà (CARRERAS, 1945).

⁴ La descripció d'aquesta estructura evidencia que es tracta d'un dipòsit d'*opus signinum*, plenament romà.

La vil·la romana es troba just a sota de l'edifici del Mas de Valls (CARRERAS, 1945). Debant mateix de la porta d'entrada s'excavà un *hipocaustum*, i en les proximitats una piscina, un dipòsit i un altre *hipocaustum*. Els elements de cultura material recuperats, fonamentalment els numismàtics, indiquen una ocupació de l'establiment des d'època tardorepublicana fins al segle IV dC.

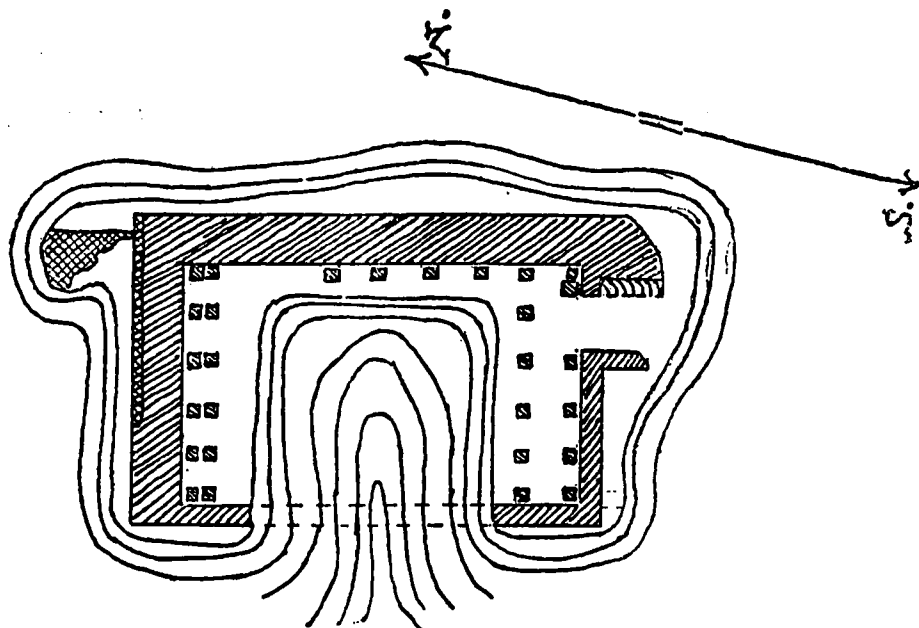

Figura 5. - Hipocausto II. Planta.

Fig. 6.- Planta i alçat d'un dels *hipocaustum* trobats a la finca del mas de Valls, segons M. Carreras (CARRERAS, 1945).

Al nord-est del Mas es situa la necròpolis anteriorment mencionada, excavada per membres del Museu Municipal de Reus (CARRERAS, 1945), on es van exhumar un total de vuit sepultures, de tipologia diversa: teules, lloses de pedra calisa i, fins i tot, un sarcòfag monolític.

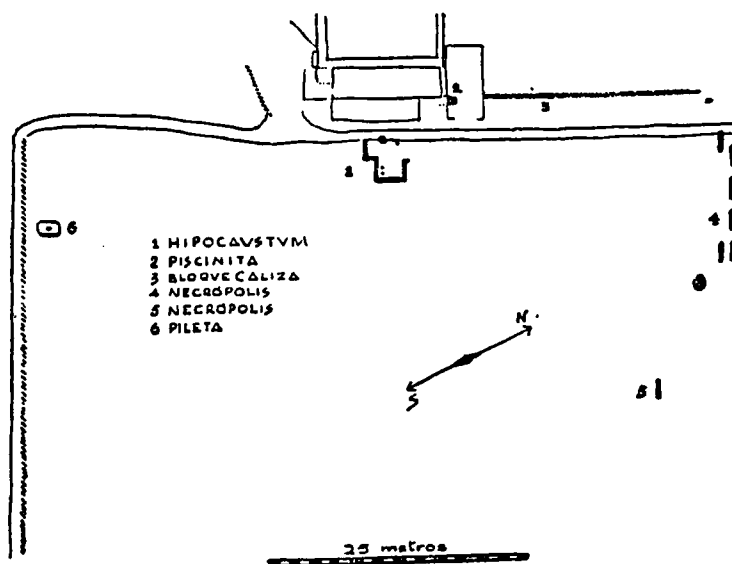

Fig. 7.- Croquis de situació de les restes d'època romana, segons M. Carreras (CARRERAS, 1945).

Totes aquestes dades són recollides per diferents autors, com A. Schulten a la seva obra Tarraco (SCHULTEN, 1948), i en treballs posteriors en que descriu més ampliament les restes, reproduint fins i tot els croquis de M. Carreras (SCHULTEN, 1953), o el mateix Carreras (CARRERAS, 1952).

Finalment cal comentar que el Mas de Valls està recollit dins de l'*Inventario del Patrimonio Arquitectónico de Interés Histórico Artístico*, efectuat per la *Dirección General del Patrimonio Artístico, Archivos y Museos, del Ministerio de Cultura*, l'any 1979. L'edifici, que data dels inicis del segle XVIII⁵, presenta tota una sèrie d'elements arquitectònics d'interès, que li fan mereixedor de ser inclòs dins d'aquest catàlec.

⁵ A la clau de l'arc de la porta apareix l'inscripció *Valls any 1721*

IV. LA INTERVENCIÓ

L'emplaçament triat per a la construcció del nou celler, al darrera del Mas, afavoreix l'harmonia del conjunt arquitectònic del segle XVIII, per a la qual cosa, a més, s'utilitzaran materials estèticament adients. Per altra banda, en aquesta zona de la propietat no s'havien detectat restes arqueològiques en cap ocasió.

La nostra tasca consistí, com ja hem apuntat anteriorment, en la supervisió dels rebaixos de terra. Inicialment, hom va procedir a una prospecció superficial de l'àrea en la qual s'havia d'actuar, sense detectar cap resta material antiga. Tot seguit, es va procedir a l'inici de dels rebaixos mecànics, i de seguida es va poder constatar que immediatament per sota d'una petita capa de terra vegetal (d'una potència d'aproximadament 5 cm), apareixia el nivell de formació geològica, totalment estèril. Aquest, era fomat per argiles sorrenques de color groc.

L'única possibilitat d'existència de restes arqueològiques era, doncs, elements que afectessin el subsol. Per aquest motiu la vigilància va continuar ininterrompudament fins que el rebaix assolí una profunditat suficient per tal de confirmar l'inexistència de restes. Aquesta potència fou d'uns 70-80 cm. al costat oest i uns 2'5 m al costat est. En el moment de finalitzar la nosta supervisió, únicament restava un rebaix d'aproximadament 50 cm a l'est i d'uns pocs cm a l'oest.

Per altra banda, es va procedir també a una prospecció de les rodalies, sense cap resultat positiu.

V. CONCLUSIONS

Amb aquesta intervenció queda palesa l'inexistència de restes arqueològiques en aquesta zona de la finca del Mas de Valls. El camp de sitges d'època ibèrica es situaria fora d'aquesta propietat i la vil.la romana, així com la necròpolis ocuparien una àrea al sud del mas, és a dir davant d'aquest.

D'altra banda, el fet de no trobar restes antigues en superfície, sembla indicar que la zona on s'ha de construir el celler no haurà estat ocupada antigament. No obstant això, la riquesa de troballes documentada en aquest sector fa necessària la supervisió de qualsevol intervenció en la finca, per part d'un tècnic arqueòleg (Fig. 8).

Fig. 8.- Àrea de la finca del Mas de Valls on s'han detectat restes arqueològiques

VI. BIBLIOGRAFIA

ADSERIAS/RAMÓN (en premsa)

Adserias, M. / Ramón, E. El jaciment neolític de Vilagrassa.
A Quaderns d'Estudis i Dibulgació. Ajuntament de Cambrils

ANONIM 1934

Anonim "Crònica", Diari de Reus, N° 296 25-XII-34.

CARRERAS 1935

Carreras, R. "El mas de Valls". A Avui núm. 122, 19-VII-35, pàg. 1-2.

CARRERAS 1945

Carreras, M. "Los hallazgos arqueológicos de Pórroras". A Bol. Arq., fasc. 1-2. Tarragona 1945, pp 82-91.

CARRERAS 1948

Carreras, M. "Las instalaciones agrícola-industriales ibero-romanas de Pórroras". A Bol. Arq., fasc. 23-24. Tarragona 1948, pp 65-70.

CARRERAS 1952

"De Re Agrícola Hispano-romana Tarraconense". A Bol. Arq. fasc. 37-40. Tarragona 1952. Pàg 25-30.

MASSÓ 1990

Massó, J. El terme de Cambrils a l'antiguitat. Cambrils 1990

MASSÓ (en curs)

Massó, J. Inventari dels jaciments d'època romana del terme de Riudoms. Premi Arnau de Palomar 1993.

MASSÓ-RAMÓN en curs

Massó, J - Ramón, E. Inventari dels jaciments arqueològics del terme de Reus.

MATEU 1943

Mateu Llopis, F. "Hallazgos monetarios (II)". A Ampurias V, Barcelona 1943. Pàg. 230-231.

MATEU 1944

Mateu Llopis, F. "Hallazgos monetarios (III)". A Ampurias VI, Barcelona 1944. Pàg. 226.

RAMÓN 1988

Ramón, E. El poblamiento de época ibérica en la comarca del Baix Camp. Tesi de licenciatura inèdita

SCHULTEN 1948

Schulten, A. Tarraco. Bosch, Casa Editorial. Barcelona 1948.

SCHULTEN 1953

Schulten, A. Cincuenta y cinco años de investigación en España. Reus 1953.